

АТОМНИК

України

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

№11 (1186) 29 травня 2025 року
Заснована 1 грудня 2000 року

ПРОФСПІЛКОВА РОБОТА

Лист-відповідь Атомпрофспілки щодо спірного
законопроекту № 13237 про гірські населені пункти

сторінка 2

АКТУАЛЬНО

13 наших працівників Запорізької АЕС
досі перебувають у російському полоні!

сторінка 3

РОЗПОВІДЬ ОЧЕВИДЦЯ

Інтерв'ю мешканця Енергодара, працівника ЗАЕС
про звинувачення у диверсійній діяльності і тортури

сторінка 3

МОЛОДІЖНЕ НАВЧАННЯ

Весняна школа ОМА-2025

Цьогорічний травень, попри дощі, у спогадах асоціюватиметься з теплом зустрічей, новими знайомствами і неймовірно приємною дружньою атмосферою, яку подарувала Весняна школа Організації молоді Атомпрофспілки. Цей молодіжний захід нового формату відбувся з 14 по 17 травня у Нетішині та об'єднав молодих атомників з усіх куточків України, представників профспілкових організацій і керівників Атомпрофспілки, а також тренерів та експертів з трудового права.

СТРАТЕГІЯ НА МАЙБУТНЄ

Весняна школа ОМА — це захід, спрямований на активізацію молоді та зміцнення її ролі у вирішенні трудових питань, розвиток лідерських і організаторських якостей та побудову комунікаційних зв'язків між профспілковою молоддю різних підприємств атомної енергетики та промисловості України.

Його програма була дуже насиченою, різноманітною, ретельно продуманою, щоб максимально розкрити потенціал кожного. Спойлер:

результати перевершили всі очікування організаторів та учасників, але про це згодом. Спочатку розкажемо, як все відбувалося.

РІЗНОПЛАНОВІ ЗАХОДИ

Відкриття Весняної школи припало на 15 травня, Всесвітній день вишиванки, тож учасники Весняної школи Організації молоді Атомпрофспілки долучилися до святкування і вшанували українські традиції, одягнувши національне вбрання, чим додали урочистості та яскравих барв молодіжному заходу.

Під час відкриття до учасників звернувся Генеральний директор філії «ВП ХАЕС» Андрій Козюра з такими влучними вітальними словами: «Ваші ідеї, бажання змін і активна позиція — це те, що формує нову якість галузі. Підтримка таких ініціатив, як Весняна школа ОМА — наш спільний внесок у зміцнення енергетичної незалежності України».

Далі на учасників чекала неймовірно насичена програма!

Закінчення на 4-й стор.

ПРОФСПІЛКОВА РОБОТА

То де соціальний захист?

У продовження теми захисту і підтримки прав працівників парків, які входять до Атомпрофспілки, порушуємо питання неприйнятного законопроекту №13237, що обмежить права працівників. Атомпрофспілка цей законопроект не підтримала. Чому? Відповіді читайте у листі Голови Валерія Матова до Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні. Та спочатку роз'яснюємо, як з'явився законопроект і чому він не про захист.

НА РОЗГЛЯД

До Атомпрофспілки законопроект «Про соціальний захист осіб, які проживають, навчаються на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки» надійшов для розгляду та надання пропозицій за дорученням Голови СПО об'єднань профспілок Григорія Осо-

вого від Секретаріату Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Авторами законопроекту №13237 є народні депутати Третякова Г.М., Вінтоняк О.В., Безгін В.Ю. та інші.

Атомпрофспілка не підтримала цей проект, адже він пропонується на заміну чинному, чітко викладеному, зрозумілому і прозорому Закону «Про статус гірських населених пунктів в Україні».

ЗМІНА ПОНЯТЬ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ?

Назва законопроекту не відображає предмет його регулювання тому, що фактично не містить норм, які передбачають соціальний захист.

Для Атомпрофспілки це принципове питання, адже серед наших спілчан — працівники національних природних парків, розташованих у населених пунктах зі статусом гірських.

На відміну від чинного Закону вводиться поняття «гірський населений пункт, який потребує додаткової підтримки». Але які економічні та соціальні результати мають бути досягнуті в результаті такої підтримки, у законопроекті не зазначено. З аналізу Пояснювальної записки проглядається основне бажання авторів законопроекту — зменшити видатки з держбюджету.

Замість підтримки мешканців населених пунктів, яким надано статус гірських, виділяються тільки ті, що потребують додаткової підтримки, мотивуючи розвитком підприємництва, зміною природного клімату тощо.

НАДТО СПІРНІ НЮАНСИ

Критерії віднесення населених пунктів до категорії гірських переглянуті без наведення у Пояснювальній записці достатніх аргументів щодо цього. Підставою для перегляду зазначається

лише, що має враховуватися низький рівень соціально-економічного розвитку, а не тільки географічне розташування.

Неприйнятним є положення, що населений пункт належить до категорії гірського, який потребує додаткової підтримки, за умови відповідності всім зазначеним у статті 2 законопроекту критеріям.

Наприклад, населений пункт не можна буде віднести до категорії гірських, якщо він не належить до адміністративно-територіальної одиниці, яка одержує міжбюджетні трансферти у вигляді базової дотації відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, у якому приймається рішення про належність населеного пункту до категорії гірських, навіть за наявності всіх інших підстав.

Закінчення на 2-й стор.

СПІВПРАЦЯ

Робоча нарада у Міндовкілля

Під час зустрічі Голови Атомпрофспілки Валерія Матова з Міністром захисту довкілля та природних ресурсів України Світлоною Гринчук, що відбулася 22 травня, було озвучено низку ключових для профспілковців питань і щодо кожного з них узгоджено спільну точку зору.

Зустріч було присвячено таким принципово важливим моментам:

1. Галузева угода між Атомпрофспілкою і Міндовкілля. Нині документ проходить остаточне доопрацювання в юридичній службі. Найближчим часом угоду буде підписано.
2. Доля медичної частини у Зоні відчуження. Сторона Міндовкілля погодилася з тим, що в Чорнобилі дійсно необхідний спеціалізований медцентр. Пані міністр запевнила, що надава-

тиме підтримку у вирішенні цього питання.

3. Бюджетне забезпечення програми «Підтримка екологічно безпечного стану у зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення КПКВ 2708110», зокрема — оптимізація перерозподілу фінансування між Чорнобильським заповідником і ДСП «Північна Пуща».
4. Вирішення ситуації із заборгованістю Державного спецпідприємства «Північна Пуща», через що підприємство, крім інших проблем, не

може отримати статус критично важливого.

Діалог пройшов у конструктивному руслі. Порозуміння, досягнуте між сторонами щодо згаданої проблематики, стало важливим кроком на шляху до розв'язання проблемних моментів.

У СФЕРІ ВПЛИВУ АТОМПРОФСПІЛКИ
ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІДПРИЄМСТВА
МІНЕНЕРГО УКРАЇНИ,
МІНПРИРОДИ, МІНОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТОЩО

ПРОФСПІЛКОВА РОБОТА

То де
соціальний захист?

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

Зокрема, населений пункт має недостатньо розвинуту сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, обмежену транспортну доступність тощо.

Одним із критеріїв зазначається рівень безробіття населення. Але який рівень є прийнятним, у якому порядку він визначається, не передбачено. Більшість вказаних у проекті критеріїв є суто бюрократичними, застосування яких дозволить урізати як перелік гірських населених пунктів, так і кількість людей, які мали б право на отримання соціальних гарантій. То який соціальний захист мається на увазі у законопроекті?

ФІКТИВНА ПІДТРИМКА

Положення проекту, що Перелік гірських населених пунктів, які потребують додаткової підтримки, переглядається кожні три роки, аргументується лише метою ефективної підтримки гірських населених пунктів, які мають низький рівень соціально-економічного розвитку без обґрунтування запропонованого терміну такого перегляду. Передбачені у статті 4 державні гарантії соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів, які потребують додаткової підтримки, повністю повторюють чинну статтю 3 Закону «Про статус гірських населених пунктів в Україні». Тож не зрозуміло, в чому саме є задекларована законопроектом додаткова підтримка?

Стаття 5 законопроекту, якою визначається порядок визначення особи, яка проживає, навчається на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки, містить певні неузгодження. У п.1 цієї статті передбачається, що особа має народитися і проживати на території населеного пункту, а у п. 2 передбачені особи, місце проживання яких зареєстровано або задекларовано та вони безперервно проживають не менш ніж шість місяців на території гірського населеного пункту. Безпідставно у переліку вже не передбачені особи, які працюють на території такого населеного пункту.

ВІДВЕРТА ПІДМІНА ПОНЯТЬ
У ПИТАННІ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Атомпрофспілка має категоричні заперечення щодо ст. 6 законопроекту. Ця стаття пільг і взагалі соціального захисту для мешканців гірських населених пунктів не містить. Усупереч встановленому ст. 22 Конституції України принципу, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, законопроектом скасовується положення щодо встановлення Кабінетом Міністрів України умов оплати праці тим, хто працює у гірських населених пунктах. Чинна постанова Кабінету Міністрів України від 1.08.1995 №648 (із внесеними змінами) дає можливість за рахунок встановлення підвищення тарифних ставок та посадових окладів на 25% збільшити працівникам зарплату, яка є ганебно низькою.

Також цією статтею встановлюється, що розмір пенсій, стипендій, державних допомог особам, які проживають або навчаються на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки, за результатами оцінки потреби такої особи, може збільшуватися не менш ніж на 20%. Яким органом і у якому порядку визначатиметься така потреба, не зазначається.

Визначено, що фінансування передбаченого збільшення розміру пенсій здійснюється за рахунок коштів Держбюджету України, а джерела фінансування можливого підвищення розміру стипендій і державних допомог не зазначаються.

Отже, укотре має місце ініціатива, коли законопроектом підміняється обов'язкове вирішення конкретного соціально важливого питання тільки можливістю його вирішення.

ВИСНОВОК

Аналіз законопроекту свідчить, що запропоновані зміни, у разі їх прийняття, різко погіршать соціальний захист осіб, які проживають і працюють у складних природно-кліматичних умовах, мають низькі доходи, також ще мають обмежений доступ до отримання своєчасної медичної допомоги, витрачають чимало ресурсів для проїзду на роботу і до власних домівок.

Лист-відповідь Атомпрофспілки
щодо законопроекту №13237

Спільний представницький орган
репрезентативних всеукраїнських об'єднань
профспілок на національному рівні
Про розгляд законопроекту №13237

Атомпрофспілка розглянула законопроект №13237 «Про соціальний захист осіб, які проживають, навчаються на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки».

Законопроектом пропонується визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні», який зараз діє.

Після аналізу законопроекту та з урахуванням інтересів членів Атомпрофспілки — працівників національних природних парків, розташованих у населених пунктах зі статусом гірських, вважаємо, що цей законопроект не може бути підтримано з огляду на викладені зауваження.

Назва законопроекту не відображає предмет його регулювання, тому що фактично не містить норм, які передбачають соціальний захист.

На відміну від чинного Закону вводиться поняття «гірський населений пункт, який потребує додаткової підтримки». Але які економічні та соціальні результати мають бути досягнуті в

рішення про належність населеного пункту до категорії гірських, навіть за наявності всіх інших підстав, зокрема, населений пункт має недостатньо розвинуту сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, обмежену транспортну доступність тощо. При цьому має місце невідповідність тому, що Закон «Про Державний бюджет України» приймається щорічно, а віднесення населеного пункту до категорії гірських переглядається раз на три роки.

Одним із критеріїв зазначається рівень безробіття населення. Але який рівень є прийнятним, у якому порядку він визначається — не передбачено.

Більшість зазначених у проекті критеріїв є суто бюрократичними, застосування яких дозволить урізати як перелік гірських населених пунктів, так і кількість людей, які мали б право на отримання соціальних гарантій. То який соціальний захист мається на увазі в законопроекті?

У чинному Законі є чітке визначення критеріїв віднесення населених пунктів до категорії гірських, яке не викликає заперечень.

Положення проекту, що Перелік гірських населених пунктів, які потребують додаткової підтримки, переглядається кожні три роки, аргументується лише метою ефективної підтримки

Запропоновані зміни, у разі їх прийняття, різко погіршать соціальний захист осіб, які проживають і працюють в гірських населених пунктах

результаті такої підтримки, в законопроекті не зазначено. З аналізу Пояснювальної записки проглядається основне бажання авторів законопроекту — зменшити видатки з державного бюджету. Хоча декларується забезпечення соціальним захистом. Тобто замість підтримки мешканців населених пунктів, яким надано статус гірських, виділяються тільки ті населені пункти, що потребують додаткової підтримки, мотивуючи розвитком підприємництва, зміною природного клімату тощо.

Критерії віднесення населених пунктів до категорії гірських переглянуті без наведення в Пояснювальній записці достатніх аргументів щодо цього. Підставою для перегляду зазначається лише, що має враховуватися низький рівень соціально-економічного розвитку, а не тільки географічне розташування.

Неприйнятним є положення, що населений пункт належить до категорії гірського, який потребує додаткової підтримки, за умови відповідності всім зазначеним у статті 2 законопроекту критеріям. Наприклад, населений пункт не можна буде віднести до категорії гірських, якщо він не належить до адміністративно-територіальної одиниці, яка одержує міжбюджетні трансферти у вигляді базової дотації відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, у якому приймається

гірських населених пунктів, зокрема, які мають низький рівень соціально-економічного розвитку без обґрунтування запропонованого терміну такого перегляду.

Передбачені у статті 4 законопроекту державні гарантії соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів, які потребують додаткової підтримки, повністю повторюють чинну статтю 3 Закону «Про статус гірських населених пунктів в Україні». Тож не зрозуміло, що передбачає задекларована законопроектом додаткова підтримка та задекларована в Пояснювальній записці ефективність такої підтримки.

Стаття 5 законопроекту, якою визначається порядок визначення особи, яка проживає, навчається на території гірського населеного пункту, що потребує додаткової підтримки, містить певні неузгодження. У пункті 1) цієї статті передбачається, що особа має народитися і проживати на території населеного пункту, а у пункті 2) передбачені особи, місце проживання яких зареєстровано або задекларовано та вони безперервно проживають не менш ніж шість місяців на території гірського(их) населеного(их) пункту(ів). Безпідставно в переліку вже не передбачені особи, які працюють на території населеного пункту, якому надано статус гірського.

Можливо, занадто детально регламентовано порядок підтвердження факту проживання, нав-

чання особи на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки.

Атомпрофспілка має категоричні заперечення щодо статті 6 законопроекту. Ця стаття пільг і взагалі соціального захисту для мешканців гірських населених пунктів не містить. Усупереч встановленому статтею 22 Конституції України принципу, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, законопроектом скасовується положення щодо встановлення Кабінетом Міністрів України умов оплати праці тим, хто працює у гірських населених пунктах. Чинна постанова Кабінету Міністрів України від 1.08.1995 №648 (із внесеними змінами) дає можливість за рахунок встановлення підвищення тарифних ставок та посадових окладів на 25 відсотків збільшити працівникам їхню заробітну плату, що є ганебно низькою.

Також цією статтею встановлюється, що розмір пенсій, стипендій, державних допомог особам, які проживають або навчаються на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки, за результатами оцінки потреби такої особи, може збільшуватися не менш ніж на 20 відсотків. Яким органом і в якому порядку визначатиметься така потреба не зазначається. Яка ж має бути запроваджена процедура, адже оцінювати необхідно буде кожного. Визначено, що фінансування передбаченого збільшення розміру пенсій здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а джерела фінансування можливого підвищення розміру стипендій і державних допомог не зазначаються. Отже, укотре має місце ініціатива, коли законопроектом підміняється обов'язкове розв'язання конкретного соціально важливого питання тільки можливістю його вирішення.

Отже, запропонована стаття не містить жодних норм щодо реального соціального захисту і повністю нівелює проголошене у назві законопроекту.

Насправді аналіз законопроекту свідчить, що запропоновані зміни, у разі їх прийняття, різко погіршать соціальний захист осіб, які проживають і працюють у складних природно-кліматичних умовах, мають низькі доходи, а також обмежений доступ до отримання своєчасної медичної допомоги, витрачають чимало ресурсів для проїзду на роботу і до власних домівок. Зокрема, для гірських територій характерною є проблема йододефіциту. Суворі кліматичні умови створюють додаткові витрати на енергоносії і завдають чималої шкоди господарствам.

Взагалі, у Пояснювальній записці до цього проекту потрібно було навести статистичні дані та розрахунки про те, скільки зараз є таких населених пунктів загалом і скільки, на думку авторів, мають низький рівень соціально-економічного розвитку та потребують підтримки, кількість населення, що в них проживає, скільки з них ВПО, який рівень доходів населення, зазначити витрати на реалізацію чинного Закону «Про статус гірських населених пунктів в Україні» та які витрати передбачаються у разі прийняття цього законопроекту. У Пояснювальній записці зазначається, що реалізація акта не потребуватиме фінансування з державного та місцевих бюджетів. Тому постає питання, як забезпечуватиметься дотримання державних гарантій і забезпечення соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів, передбачене статтею 4 законопроекту.

Вважаємо, актуальне питання щодо надання внутрішньо переміщеним особам статусу особи, яка проживає, навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, можливо вирішити шляхом внесення відповідних змін до чинного Закону.

Законопроект №13237 «Про соціальний захист осіб, які проживають, навчаються на території гірського населеного пункту, який потребує додаткової підтримки», на нашу думку, пропонується на заміну чинному, чітко викладеному, зрозумілому і прозорому Закону «Про статус гірських населених пунктів в Україні».

Тому Атомпрофспілка законопроект №13237 не підтримує.

Голова Атомпрофспілки В.О. Матов

АКТУАЛЬНО

Наші досі у полоні

Станом на травень 2025 року відомо про 28 цивільних енергодарців, які перебувають у полоні у російських злочинців. 13 з них — працівники Запорізької атомної електростанції.

- Незаконно засуджені й отримали вирок:
- Спартесний Сергій Леонідович, 63 роки, начальник зміни турбінного відділення експлуатаційного підрозділу ЗАЕС. Засуджений до 19 років позбавлення волі та 700000 рублів штрафу з відбуванням терміну в колонії суворого режиму.
 - Потинг Сергій Георгійович, 32 роки, інженер з охорони праці ЦТАВ ЗАЕС. Засуджений до 13 років позбавлення волі та 700000 рублів штрафу з відбуванням терміну в колонії суворого режиму.
 - Корж Сергій Володимирович, 48 років, інженер з ремонту електричного цеху ЗАЕС. Засуджений до 13 років колонії суворого режиму.
 - Матюхін Олександр Юрійович, 35 років, працівник ЕРП ЗАЕС. Засуджений на 13 років колонії суворого режиму.
 - Морочковський Олег Олександрович, 32 роки, працівник ЗВВО ЗАЕС. Засуджений на 11 років з відбуванням терміну в колонії суворого режиму.
 - Нудьга Андрій Борисович, 57 років, майстер електроцеху ДТЕК Запорізька ТЕС. Засуджений до 10,5 року ув'язнення з відбуванням терміну в колонії суворого режиму.
 - Шульга Наталія Євгенівна, 56 років, інженер ЦТАВ ЗАЕС. Засуджена до 15 років ув'язнення. Місце її утримання наразі невідомо.

- Ключко Тетяна Вікторівна, 45 років, соціальний працівник Управління праці та соціального захисту населення Енергодарської міської ради. Засуджена до 12 років колонії загального режиму.
- Долгополова Світлана Миколаївна, 63 роки. Засуджена до 14 років колонії загального режиму.
- Марков Олександр, 74 роки, пенсіонер. Засуджений на 14 років з відбуванням покарання в колонії

- суворого режиму та подальшим обмеженням свободи на 1 рік. Йдуть судові засідання:
- Трачук Вадим Вікторович, 41 рік, водій транспортного цеху ЗАЕС. Звинувачується за декількома сфабрикованими статтями, у т.ч. в «акті міжнародного тероризму». Прокурор вимагає 28 років ув'язнення.
- Маловичко Лариса Василівна, 57 років, викра-

- дена 30.09.2023. Звинувачується за статтею «шпигунство». Утримується на території рф.
- Сиротенко Ольга Валентинівна, 58 років. Звинувачується у «веденні підривної діяльності влади», «шпигунстві», «створенні терористичного угруповання». Утримується на ТОТ.
- Лаврик Руслан Юрійович, 54 роки, інженер засобів радіо та телебачення Запорізької АЕС. Звинувачений за сфабрикованою статтею 275 кк рф — «держзрада». Має серйозні проблеми зі здоров'ям, гостро потребує госпіталізації.

Невідома доля:

- Коляда Євген Іванович, 28 років. Викрадений у серпні 2022 року. Місце утримання невідомо.
- Матвійченко Роман Миколайович, 47 років, електромонтер ЕЦ ЗАЕС. Викрадений 12.01.2023. Місце утримання невідомо.
- Бражник Олексій Петрович, 53 роки, працівник СФЗ ЗАЕС, інженер. Викрадений 21.09 2022 року. Місце утримання невідомо.
- Усов Владислав Вадимович, 28 років, викрадений 04.03.2023. Місце утримання невідомо.
- Гумовський Олег Богданович, 64 роки, пенсіонер ЗАЕС. Зник безвісти у травні 2022 року.

Це тільки частина тих імен, про які нам відомо або які ми можемо зараз озвучити. Маємо не забувати про наших громадян і робити все можливе для їх підтримки, розшуку та визволення!

За інформацією Дмитра Орлова, міського голови Енергодара

РОЗПОВІДЬ ОЧЕВИДЦЯ

«Окупанти всіх нас вважають істотами нижчого сорту»

«Вони ненавидять усіх — і патріотів України, і «колобків» (колаборантів, які «перекотилися» на бік ворога), і я дивуюся тому, що «колобки» цього не усвідомлюють» — розповідає про реалії окупованого Енергодара колишній працівник ЗАЕС Олег. Після відмови підписувати контракт з росатомом його звинуватили в диверсійній діяльності, забрали «на підвал» сім'ю, піддали катуванням. Однак родина називає свою історію лайт-версією того, що судилося пережити (або не пережити) багатьом іншим енергодарцям.

Пане Олеже, розкажіть, будь ласка, наскільки тісно Ваша родина була пов'язана із ЗАЕС?

Із 2006 року я був начальником варти відомчої охорони, яка боронила гідроспоруди на ЗАЕС. Згодом перейшов у цех радіаційної безпеки. Працював електрослюсарем, потім мені запропонували стати інженером, однак пройти навчання я не встиг. Син Денис здобував вищу освіту і вже знав, до якого з підрозділів Запорізької атомної хотів би влаштуватися на роботу. Вочевидь нашим планам не судилося бути втіленими.

Де Ви були, коли розпочалося повномасштабне вторгнення?

В Енергодарі. Наша родина повернулася до рідного міста 21 лютого з відпустки, яку ми провели у Києві. Придивлялися там новий автомобіль, обирали доньці, яка закінчувала того року художню школу, сукню на випускний... І ось за кілька днів ми почули, що почалася війна й на Київ полетіли ракети. Вирішили залишатися в Енергодарі, бо, по-перше, тут наш рідний дім, а по-друге, навіть на думку не спадало, що агресори зможуть посунути на ядерний об'єкт. Не вірилось у це й тоді, коли ми вийшли назустріч окупантам із пляшками з горючою сумішшю. Навіть на тому етапі здавалося, що захоплення АЕС може бути тільки в апокаліптичному кіно, а не в реальності.

Як розвивалися події надалі?

Відмовившись від контракту з росіянами, я до січня 2023 року продовжував працювати під керівництвом НАЕК «Енергоатом». Це було доти, доки мене не зупинили на виході й не заблокували перепустку. Фсб-шники переписали мої дані, попередили, що я в них на гачку і... відпустили. Як виявилось, не надто надовго.

Переконаний, що хтось із «колобків» здав інформацію про те, що я, офіцер запасу, закінчував військово-морське училище і колись служив у диверсійному підрозділі. До того ж мій син навчався на фахівця з кібербезпеки. Ось окупанти й вирішили, що ми з Денисом — диверсанти, які мають доступ до запасів зброї та здійснюють теракти в Енергодарі та в Бердянську, там якраз нещодавно був вибух у порту. «На доказ» їхньої версії

послужив наш сімейний фотоархів зі знімками з відпочинку в Бердянську. А коли вони побачили світліни 1995 року, де я, морський офіцер, знятий з французькими й англійськими військовими колегами, негайно зробили висновок, що мене ще тоді завербувала британська розвідка і нині я отримую від неї завдання. Зараз їхні марення видаються абсурдними до комічності, але тоді, коли влітку 2023 року «на підвал» забрали мене, дружину і сина та вимагали здати «кураторів», було геть не смішно.

Тиснули й знущалися над усіма?

Так. Нас із сином допитували в різних кімнатах, повідомляли кожному із нас, що інший уже розколовся та про все розповів. Казали також, нібито все розповіла дружина. Переконували, що я й син уже маємо розстрільну статтю, і можемо сподіватися на ув'язнення, а не на смерть лише в тому разі, якщо почнемо співпрацювати. Не хотіли слухати жодних пояснень, намагалися вибити саме ті покази, які хотіли почути.

Били... сильно били. Окрім того, що я колишній військовий, «колобки» доповіли й про те, що я колись займався карате, а потім вів спортивну групу. Кати пообіцяли, що більше я цього зробити не зможу. Зламали мені пальці на правій руці, розбили лікті й коліна. Коли при мені були струмом дружину, я намагався вирватися, тоді вони гамселили мене прикладами по голові так, що нині в мене порушений кровообіг, погано бачу на одне око.

Як вдалося вирватися із катівні?

Після того як агресори звірили свою версію з даними російської прокуратури і переконалися, що ми не перетинали блокпостів навколо Енергодара (а отже, й не могли здійснювати тих диверсій, у яких підозрювали), нас відпустили: спочатку

сина, потім мене. Взяли підписку про невиїзд та про нерозголошення. Протягом місяця, доки нам не повернули документи, доки перевіряли телефони і ноутбуки, ми сиділи вдома, не висовуючись. І щойно ми отримали назад посвідчення особистості, зрозуміли, що вибиратися з Енергодара потрібно будь-що. Нам не буде тут життя.

Ми усвідомлювали, що рано чи пізно за нами повернуться. Ось лише один із прикладів: разом зі мною сидів шкільний учитель, який не захотів співпрацювати з росіянами. Його не кували, але за кожної ротації росіян садили на місяць до СІЗО. Коли спіймали мене, у нього вже була п'ята «відсидка». І ще було безліч ситуацій, розповідь про які зовсім не для друку: через чутливість інформації, через жажливі подробиці. Порівнюючи нашу історію з іншими, ми вважаємо, що пережили ще «лайт-версію» того, що могло з нами статися.

Вибиралися зі складнощами? Їхати всі разом побоялися. Спочатку в дорогу вирушила дружина з донькою і сином. На пропусковому пункті Дениса затримали, адже він мав підписку про невиїзд. Із СІЗО його направили до табору біженців на російській території, звідки Денисові вдалося втекти. Я зміг виїхати не з першого разу. Спочатку, щоб перетнути КПП, я сказав, ніби хочу отримати російський паспорт, але не можу цього зробити, бо в Енергодарі занадто великі черги, тож мені потрібно дістатися до Мелітополя. Хитрощі не вдалися: окупанти зателефонували, переконалися, що ніяких черг немає і відвезли мене прямої дорогою до паспортного столу. Мені порадили отримати документ, зачитався й пізніше вибрався вже з російським паспортом. За наступної спроби мене також затримували на кордоні, але зрештою таки дозволили йти пішим переходом на підконтрольну Україні територію — певно, просто не знали, що зі мною робити.

Тобто зі захопленої території випускають не всіх, хто неляльний до окупантів? Не всіх. Наприклад, разом зі мною намагався виїхати ще один колишній працівник ЗАЕС, і хоч як

він пояснював, що вже є пенсіонером, і користі з нього не буде, його все одно відправили назад.

Агресорам «цікавіше» зламати патріотів України, ніж відпустити, у їхніх діях привалює садизм?

Ви навіть не уявляєте, яке там зміїне кубло! Вони ненавидять один одного, вони ненавидять усіх нас — і патріотів, і «колобків», і чоловіків, і жінок. Ми всі для них істоти нижчого сорту. Я не розумію, як «колобки» цього не усвідомлюють. А може, вони це й бачать, але просто змирились і намагаються вижити будь-якою ціною.

Окупанти роблять усе для того, щоб принизити, морально знищити, показати, що вони можуть зробити з тобою будь-що. Я в цьому переконався: коли твою дружину б'ють струмом і тут же кажуть, що наступною буде дочка, яку віддадуть кадрильцям, ти відчуваш повну розгубленість і безпорадність, не можеш зрозуміти, де проходить межа між погрозами і готовністю до чергових знущань.

Люди бояться жити в окупації, але так само вони бояться потрапити до рук фсб-шників під час фільтрації, у ході спроби виїхати з Енергодара.

Від усієї душі сподіваємося, що для Вашої родини все найгірше залишилося позаду! Як Вам вдалося облаштуватися у Києві?

Я планував надалі співпрацювати з НАЕК «Енергоатом». Однак росіяни у мене на очах розірвали моє офіцерське посвідчення, на їхню думку, я «не маю права носити звання офіцера, бо мав би першим підтримати їх». Уже тривалий час мені не вдається відновити свої військові документи, а без цього про офіційне працевлаштування не йдеться. Але ми цілком можемо себе забезпечити. Я маю роботу, працює дружина. Донька навчається на третьому курсі. Син готується до захисту диплома.

Але... У нас немає відчуття того, що ми розпочали нове життя. У нас все добре, окрім того, що ми не вдома. Ми всі події сприймаємо як тимчасові, не хочемо обживатися на новому місці. Міркуючи про якусь покупку — аерогіль чи кавоварку — згадуємо: та у нас в Енергодарі є достатньо техніки! Що ми робитимемо із зайвою, коли повернемося додому? Відчуття того, що це неодмінно станеться, супроводжує нас по-всякчас. Як працівник, дотичний до радіаційної безпеки, я в перших рядах серед тих, хто мусять вирушити на ЗАЕС після деокупації — і я постійно готовий до цього.

Любов НАТОЧІЙ

МОЛОДІЖНЕ НАВЧАННЯ

Весняна школа ОМА-2025

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

ДОСВІД СТАРШИХ ТОВАРИШІВ

«Живими книгами» для молоді стали Генеральний директор філії «ВП ХАЕС» Андрій Козюра, заступник Голови Атомпрофспілки, Голова ППО НАЕК «Енергоатом» Сергій Снітков, головний консультант президента по взаємодії з громадськими організаціями Вячеслав Губа. Кожен з них на «живій бібліотеці» розповів про свій життєвий шлях та надихнув учасників рухатися вперед, незважаючи на труднощі й життєві перешкоди. Прикметно, що всі «живі книги» об'єднує не лише атомна енергетика, а й спільне бачення особистісного розвитку, долання перешкод та руху вперед. Ось що від них почула молодь: «Немає нічого неможливого», — вважає Андрій Козюра. «Стукайте, і вам відкриють», — зазначив Сергій Снітков. «Коли тобі важко — ти ростеш, а коли легко — щось не так», — стверджує Вячеслав Губа. Безперечно, такі сильні слова, позитивні кейси та потужна енергетика «живих книг» не можуть не надихати!

ПІДСИЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ БАЗИ

Далі відбулися дві навчальні сесії: «Профспілка простими словами» з Павлом Прудніковим та Правова сесія з ГО «Трудові ініціативи». Усі учасники зазначили, що зустріч з Павлом Прудніковим була інформативною, цікавою та легкою. Він відповів на запитання учасників, підбадьорив, надихнув, змусив замислитись над важливими речами. А Інна Кудінська та Георгій Сандул детально «провели стежками» колдоговору — надали вичерпні роз'яснення та поділилися своїм багатим професійним досвідом у розв'язанні проблемних юридичних питань. Та не лише освітні сесії були на Весняній школі ОМА. Для профспілкової молоді провели патріотичне виховання та навчання з тактичної медицини.

НОВІТНІ ІДЕЇ — У ПРАКТИКУ

Важливою та відповідальною подією Весняної школи ОМА стала презентація та захист робіт від молоді Конкурсу проєктів «Голос молодіжного лідера». Профспілковці підготували і презентували проєкти, покликані покращити життя атомників, спонукати працівників до активного способу життя, підтримати військових ветеранів тощо. Усі проєкти отримали позитивний відгук та рекомендації щодо їх реалізації на місцях, адже

кожен з них унікальний, по-своєму цікавий та новаторський. А перемогу здобув проєкт Галини Черепанової «Поличка знань і відпочинку для працівників ДСП ЧАЕС», які працюють вахтовим методом роботи та перебувають на майданчику Чорнобильської АЕС по 10-13 днів безперервно. На реалізацію цього проєкту буде спрямовано увесь призовий фонд конкурсу — 50000 грн.

АКТИВНОСТІ, ЩО ОБ'ЄДНУЮТЬ

Під час «круглого столу» було обговорено роль молоді в атомній енергетиці, інформаційне висвітлення атомних станцій, залучення молоді до роботи в атомній галузі та кар'єрні можливості. Учасники ставили найрізноманітніші та найактуальніші для них запитання, на які отримали чесні та вичерпні відповіді від кожного з керівників різних майданчиків.

Після плідної розмови відбувся брейн-ринг, на якому молодь підсумувала свої знання, здобуті протягом трьох днів Весняної школи ОМА.

Не обійшлося і без допомоги для ЗСУ, адже саме завдяки невтомній праці наших захисників є можливість проводити такі заходи в Україні під час війни. Загалом зібрано понад 36 000 грн, які будуть передані на допомогу військовим.

Чим запам'ятався захід учасникам? Що найбільше сподобалося? Чи на часі такі заходи і чи потрібні в майбутньому? Своїми думками поділилася молодь після завершення Весняної школи ОМА.

Денис Фомін, ОМ ХАЕС:

Весняна школа на ХАЕС — це захід, який стирає межі та ламає стереотипи. Історії життя і кар'єрного зростання героїв «живої бібліотеки» для мене були як ніколи важливими і повчальними. Прості люди, такі ж, як і я, змогли досягти надзвичайного успіху. Я відчуваю, як вони вплинули на моє розуміння і дали відповідь на запитання «що я маю робити далі?»

Не менш важливою для мене була сесія Павла Пруднікова «Профспілка простими словами» для поглиблення знань у цій цікавій, але нелегкій темі.

У підсумку зазначу, що такі заходи безумовно варто проводити: задля зміни курсу мислення молоді, спрямування на правильний шлях успіху і розвитку. Дякую всім причетним за організацію такого заходу, особливо молоді ХАЕС за її вагомий внесок! Разом ми сила!

Галина Черепанова, ОМ ЧАЕС:

Для мене головне в таких заходах — спілкування з однодумцями, нові знайомства та обмін досвідом. Весняна школа ОМА стала для мене поштовхом для створення проєкту та спонукала вперше виступити перед публікою з його презентацією. Такі заходи вкрай потрібні, бо це дає, по-перше, більше інформації про профспілку. Наприклад, дискусії з Павлом Прудніковим завжди проходять цікаво та жваво, і щоразу ти для себе береш щось новеньке. Для молоді це важливо, бо більшість профспілку сприймають не так, як це потрібно.

Юлія Кваша, ОМ ПАЕС:

Весняна школа ОМА стала для мене джерелом нових знань та натхнення. Вона підвищила мою обізнаність щодо структури профспілки, дала глибше розуміння законодавчих основ укладання та реалізації колективних договорів. Та найцінніше — подарувала можливість говорити і бути почутими.

Найбільше запам'ятався круглий стіл, де ми мали змістовну розмову з досвідченими фахівцями НАЕК «Енергоатом», Атомпрофспілки та керівництвом атомних електростанцій. Саме такі діалоги, на мою думку, розкривають сенс подіб-

промислових майданчиків та Атомпрофспілки, оминаючи всю ієрархію підпорядкованості — просто, у форматі діалогу, без зайвих формальностей та бюрократії, почути повну, змістовну відповідь та побачити шляхи вирішення проблемних питань.

Особливий відгук серед представників керівництва та делегацій викликали запропоновані молоддю ідеї щодо захисту інтересів ВПО працівників, працівників, які зараз перебувають на фронті, та членів їхніх сімей, проєкти допомоги військовим, вирішення проблемних питань майданчиків та впровадження новацій.

Також досить важливим є те, що проведення таких заходів формує організаторські й комунікативні навички у молоді та надає можливість задіяти їх на практиці.

За час проведення Весняної школи ОМА в нас була можливість послухати історії керівників, кожен з них розказав про свій шлях становлення на посаді та життєву позицію. Такі розповіді спонукають не боятися відповідальності, мати активну життєву позицію та сумлінно виконувати свою роботу.

Я вважаю, що заходи такого формату зараз є досить важливими: вони згуртовують атомну молодь із різних куточків України. Вони надають основу для вирішення різних питань, нагадують про важливість допомоги Збройним Силам України та закликають до відповідних дій.

Більше відгуків
учасників
читайте тут:

І наостанок запитаємо враження про захід у Голови Організації молоді Атомпрофспілки.

Христина Левченко, ОМА:

Радю, що Весняна школа ОМА пройшла так, як і планувалося, навіть краще! Енергія та прагнення учасників до знань надихають! Я дуже вдячна їм за вогник в очах та активну участь в обговореннях під час навчань, круглого столу та презентації проєктів.

Мені дуже сподобалося те, з якою відповідальністю до цього заходу поставилась ОМ ППО ХАЕС, вони брали участь в організації кожної з подій Весняної школи ОМА і створили затишок та комфорт для всіх учасників!

Адміністрація філії «ВП ХАЕС», усі працівники філії, які були задіяні, та ППО ХАЕС створили всі умови для якісного проведення заходу та висловили бажання повторного проведення Весняної школи ОМА наступного року. Тож з упевненістю можемо сказати, що проводити ми його будемо щорічно. Ну а поки готуємося до Молодіжної платформи «The Lake of knowledge» на Білому озері, яка проходитиме у вересні цього року.

Вікторія ХАРКОВСЬКА,
Світлана КОЛИНЬКО

Засновник: Професійна спілка
працівників атомної енергетики
та промисловості України
Видавець: Редакція газети
«Атомник України»

Поштова адреса редакції: вул. Хрещатик, 22,
а/с 393 м. Київ, 01001
Газета «Атомник України»
Головний редактор: Марічка КОРМУШКІНА
Телефон: (044) 205-74-20
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
atomnik@gmail.com
http://www.atomprofspilka.info

Газета виходить 2 рази на місяць
Індекс — 21766
За точність викладених фактів
відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє
позицію авторів публікацій
При передруку посилання на
«Атомник України» обов'язкове

Свідцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована
у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»:
04073, м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 2000